

LISA 7 Ainevaldkond “Tehnoloogia”

Tehnoloogia valdkonna õppeained I ja II kooliastmes

Käsitöö

Kodundus

Puidutöö ja tehnoloogia

Tehnoloogiapädevus

Tehnoloogiaavaldkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane tehnoloogiapädevus: suutlikkus tulla toime tehnoloogiamailmas, mõista tehnoloogia arengusuundumusi ning seoseid teadussaavutustega; omandada tehnoloogiline kirjaoskus tehnoloogiavahendite eakohaseks, loovaks ja innovaatiliseks kasutamiseks, lõimides mõttetööd käelise tegevusega; analüüsida tehnoloogia rakendamise kaasnavaid võimalusi ja ohte; järgida intellektuaalomandi kaitse nõudeid; lahendada probleeme, lõimides mõttetööd käelise tegevusega, ja viia ideid ellu eesmärgipäraselt; tulla toime majapidamistöödega ja toituda tervislikult.

Tehnoloogiaavaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- tuleb toime tehnoloogilises maailmas ning kasutab tehnoloogiavõimalusi arukalt ja loovalt;
- näeb ja mõistab loodusteaduste ning tehnoloogia arengu seoseid ning väljendab oma arvamust tehnoloogia arengu ja töömaailma muutumise kohta;
- näeb käelises tegevuses ja mõttetöös võimalust igapäevaelu mitmekesistada ning praktilisi probleeme lahendada;
- valib ja analüüsib tehnilisi ja loovaid lahendusi ning nendega kaasnevaid mõjusid ja ohte;
- oskab lugeda ja koostada lihtsat joonist ning juhendit, on suuteline ülesannet esitlema ja oma arvamust põhjendada;
- arvestab esemete disainiprotsessis nende kujunduse seost funktsionaalsuse, esteetilisuse ja kultuuritraditsioonidega;
- valib oma ideede teostamiseks sobivaid materjale, töövahendeid ja töötlemise viise ning peab tähtsaks töövahendite ohutut ja materjalide säästlikku kasutamist;
- oskab tööprotsessi käigus suhelda ja teiste õpilastega koostööd teha;
- rakendab menüüd kavandades ja analüüsides tervisliku toitumise põhitõdesid ning oskab valmistada lihtsamaid tervislikke toite;
- tuleb toime koduste majapidamistöödega;
- omab ülevaadet valdkonnaga seotud elukutsetest ja ametitest minevikus ja tänapäeval, teab tootmise ja töötlemise valdkonnaga seotud edasiõppimise võimalusi.

Tehnoloogiaõpetus waldorfkoolis

Tehnoloogiaõpetuse ainekava koosneb kolmest erinevast ainekavast: käsitööõpetusest 1.- 6. klassile; kodundusest (I – II kooliastmele) ning puidutöö- ja tehnoloogiaõpetusest II kooliastmele. Käsitööõpetus toimub I kooliastmes eraldi ainetundidena, kodunduse õpetus toimub integreeritult kogu õppetöösse.

Tehnoloogiaõpetuse üldiseks eesmärgiks on õpilaste loovuse ja käeliste oskuste võimalikult mitmekülgne arendamine, planeerimis- ja mõtlemisoskuse koolitamine ning tahtekasvatus. Käsitöö kaudu toimiv peenmotoorika arendamine mõjutab otseselt inimese aju erinevate poolkeradega seotud mõtlemisvõimet, nii loomingulist kui ratsionaalset. Tehnoloogiaõpetusega seostuvad ühelt poolt käeliste oskuste kujundamine ja erinevate töövõtete valdamine, teiselt poolt inimese otsustusvõime, loogilise mõtlemise võime ja intelligentsuse areng. Loogilised operatsioonid on tegude sisemiseks muutumine ja koordineerimine. Erinevalt intellektist pole intelligentsus suunatud olemasolevale, vaid kujunevale, liikuvale, arenevale. Seda võimet koolitatakse käelise tegevusega ja tõise tegevusega üldiselt. Käelise tegevuse integreerimine erinevate ainetega annab käelisel andekatele õpilastele võimaluse mitte üksnes end positiivses valguses tajuda, vaid ka õpitavat teemat sügavamalt tunnetada ja paremini omandada.

Õpilastel, kes on osavad, hea ruumilise ja loova mõtlemisega, on tööõpetuse aine heaks võimaluseks edu kogeda ja seda eriti juhul, kui nende akadeemilised võimed on nõrgemad. Tööõpetust iseloomustav loov käeline tegevus on oluline komponent õpilase füsioloogilises ja vaimses arengus. Kuna tööõpetuse tundide põhisisuks on loominguline praktiline tegevus, siis on sel ainel täita emotsionaalselt tasakaalustav ülesanne õppeprotsessis.

Kõiki töid teevad poisid ja tüdrukud võrdväärselt. Tööde teostamisel on kõige olulisem protsess - kogemine, et millegi valmistamine nõuab aega, tähelepanu, keskendumist ning erinevate raskuste ületamist. Tööde valikul peetakse silmas, et need arendaksid edasi laste eeldusi ja võimeid, oleksid praktiliselt kasutatavad ja ärataksid teiste inimeste töö mõistmise ja hindamise. Töö käigus õpitakse ilu nägema ja ise looma.

Vastavalt õpilaste arengule puutuvad nad tööõpetuse käigus kokku erinevate kvaliteetidega materjalidega. Eesmärgiks on jõukohane liikumine pehmematelt materjalidelt kõvemateni, õppides neid erinevate töövõtete abil töötleva. Sellises protsessis on õpilane materiaalse kultuuri kaaslooja. Käsitöö pehmed materjalid seostavad käelise tegevuse tundekasvatusega, puidutöö kõva materjal otseselt tahtekasvatusega. Aiatöö pakub otsesest kokkupuudet maa ja looduseadustega, kodunduse tunnid õpetavad aiasaadusi inimesele kasulikult käsitlema, samuti võimekust iseseisvalt endaga hakkama saamist

Õppetöö toimub integreeritult teiste ainetega ja pakub paljudel juhtudel võimaluse õpitut praktilises elus kasutada. Sageli valmistatakse tööõpetuse tundides teistes ainetes vajaminevaid õppevahendeid – flöödikotti, võimlemissaua, vihikutekasti jne. Loodusõpetuse ained leiavad praktilise väljundi aiatöös.

Kogu tehnoloogiaõpetust waldorfkoolis läbib sotsiaalsete võimete arendamine. Õppetöös toimib suhtlemine mitmel tasandil. Esiteks on õpilastel võimalus oma loomingu kaudu väljendada end mitteverbaalselt. See sõnum, mida iga üksikese endas kannab, on individuaalne ja autori nägu. Samas arendab tööõpetus ka verbaalset suhtlemisoskust, mis realiseerub oma töökogemusi sõnastades, töövõtteid teistele õpetades ja seletades, enda ja teiste vigu kirjeldada püüdes. Õpilasele endale jäävate tööde kõrval viiakse läbi projekte, mille käigus oma töö loovutatakse kas lasteaiale või näiteks heategevuslikuks müügiks. Sellistel puhkudel saab töö teistmoodi lisaväärtuse.

Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Tehnoloogiavaldkonna ained pakuvad üldpädevuste kujundamiseks võimalust ühiselt arutleda, kuidas lahendada igapäevaelus esile kerkivaid olukordi, ühistöid ning erinevaid ülesandeid ja projekte. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushoiakute ja -hinnangute – kujundamisel on kandev roll professionaalsel õpetajal, kes loob oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega sobiva õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevus

Loovust arendavad tegevused ning projektid õpetavad arvestama arvamuste ja ideede paljusust. Ühised arutelud ning ülesanded ja nende tulemuse analüüsimine aitavad õpilastel kujundada ja põhjendada oma arvamusi, tunda tööõõmu ning vastutust alustatu lõpetada. Käsitletavate teemade ja praktiliste tegevuste kaudu õpetatakse väärtustama loomingu ning kujundama ilumeelt, hindama oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandit, samuti väärtustama tehnoloogiasaavutusi.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Erinevad ühistöö vormid tehnoloogiaainetes suunavad õpilasi koostööd tegema, arendades tolerantsust ja valmidust aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel. Õpilasi juhatakse analüüsima oma käitumist ning selle mõju kaaslastele ja ülesannete lahendamisele.

Enesemääratluspädevus

Praktiline tegevus ning selle analüüs arendavad õpilastes suutlikkust mõista ja hinnata ennast, oma nõrku ja tugevaid külgi ning aitavad neil teha otsuseid enda arengu ja tulevase tööelu kohta. Kodundusõppes omandatud teadmised tervislikust toitumisest ja toitumishäiretest õpetavad väärtustama tervislikku eluviisi ning loovad eeldused seda järgida.

Õpipädevus

Õpitakse nägema ja analüüsima tehnoloogia seost erinevate teadmistega ning kogetakse teistes õppeainetes õpitu vajalikkust praktikas. Töö iseseisev korraldus alates teabe kogumisest, materjalide ja töötlemisviisi valikust ning lõpetades töö tegemise ja tulemuse analüüsiga arendab suutlikkust märgata ning lahendada probleeme, hinnata ja arendada oma võimeid ning juhtida õppimist.

Suhtluspädevus

Ühiste ülesannete ja projektide kaudu õpitakse ennast selgelt ja asjakohaselt väljendama ning teistega arvestama, vajaduse korral teisi aitama ning koos töötamise eeliseid kogema. Uurimist vajavate ülesannete lahendamine ning esitluste koostamine arendab oskust lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning kirjutada eri liiki tekste.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogialane pädevus

Tehnoloogiaainetes rakendatavad konkreetset probleemilahendused nõuavad arvutamise- ja mõõtmisoskust, oskust kasutada loogikat ja matemaatilisi sümboleid. Pakutakse mõtlemist arendavaid tegevusi, milles on vaja püstitada probleeme, leida sobivaid lahendusteid, põhjendada oma valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama ja looma ning kriitiliselt hindama erinevaid tehnoloogiaid ja tehnoloogilisi abivahendeid. Õpitakse mõistma teaduse osa tehnika arengus ja vastupidi.

Ettevõtlikkuspädevus

Tehnoloogiavaldkonna ainetes on olulisel kohal avatus loominguliste ideedele ja originaalsetele vaatenurkadele. Esemid valmistades läbitakse toote arendamise tsükkel idee leidmisest valmis tooteni. Aineprojektid võimaldavad õpilastel katsetada oma ideede elluviimist mitmesuguste ettevõtlusmodelite kaudu, näiteks pidada meeskonnana ajutiselt koolis kohvikut, disainida mõni suuremahuline toimiv ese ning organiseerida tööprotsess klassis.

Digipädevus

Tehnoloogiaaineid õppides õpitakse kasutama digivahendeid teavet otsides, tööd kavandades ja alternatiivseid lahendusi leides idee loomisest toote esitluseni üksinda või ühiselt. Ollakse teadlik autoriõiguste järgimise kohustusest digikeskkonnas. Õpitakse kasutama valdkonna tarkvaralahendusi ning nendega seotud seadmeid. Suurendatakse teadlikkust digivahendite kasutamisega kaasneva võivatest terviseriskidest ja internetis loomingu jagamise turvalisusest.

Õppeainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Tehnoloogia ainevaldkond toetub teistes õppeainetes omandatud teadmistele, pakkudes võimalusi jõuda praktilistes tegevustes arusaamisele, et teadmised on omavahel seotud ning igapäevaelus rakendatavad. Abstraktsele analüüsile lisanduvad nägemise, kompimise ja katsetamise võimalused ning silmaga nähtav tulemus. Aineprojektid võimaldavad lõimida tehnoloogiavaldkonna õppeaineid teiste ainevaldkondadega, luua seoseid ainevaldkonna sees ja teiste õppeainetega.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Õpilastes kujundatakse oskust väljendada end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult. Teavet kogudes ja esitlusi koostades areneb õpilaste tehnoloogiline sõnavara. Õpilasi suunatakse kasutama kohaseid keelevahendeid ning järgima õigekeelsusnõudeid. Oma tööd esitledes ja valikuid põhjendades saavad õpilased esinemiskogemusi ning arendavad väljendusoskust. Õpilaste tähelepanu juhitakse kirjalike tööde (nt juhendid, referaadid) korrektsele vormistamisele. Tööülesannete ning projektide jaoks võõrkeelsetest tekstidest teabe otsimine toetab võõrkeelte omandamist.

Matemaatika. Tehnoloogiaainetes kasutavad õpilased loogilist mõtlemist ning matemaatilisi teadmisi. Õpilaste arvutustel ja mõõtmistel on praktiline tagajärg, vigu ja nende tagajärgi märgatakse kohe, mõistetakse, et analüüs ning paremate lahenduste leidmine on vältimatu.

Loodusained. Selleks et töötada erinevate looduslike ja tehismaterjalidega, on tarvis tutvuda nende materjalide omadustega. Tehnoloogiaõpetuses, käsitöös ja kodunduses puutuvad õpilased otseselt kokku mitme keemilise ja füüsilise protsessiga.

Sotsiaalsained. Tehnika ja tehnoloogia arengu tundmine, arengu põhjuste teadvustamine ja edasiste arengusuundade mõistmine aitab tunnetada inimühiskonna arengut. Ühiselt töötades õpitakse teistega arvestama, käitumisreegleid järgima ning oma arvamusi kaitsma. Õpitakse märkama ja hindama eri rahvaste kultuuritraditsioone.

Kunstiained. Erinevate esemete kavandamine ja disainimine ning valmistamine pakub õpilastele võimalusi end loominguliselt väljendada. Õpitakse hindama uudseid ja isikupäraseid lahendusi ning märkama toodete disaini funktsionaalsust ja seoseid kunstiloomingu ning kultuuritraditsioonidega.

Liikumistunnid. Praktilised ülesanded aitavad kinnistada terviseteadlikku käitumist, õpetavad arvestama ergonoomikapõhimõtteid ning väärtustama tervislikku toitumist ja sportlikku eluviisi.

Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Tehnoloogiavaldkond seondub kõigi läbivate teemadega.

“Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”

Tutvumine tehnoloogia arengu ja inimese rolli muutumisega tööprotsessis aitab tunnetada pideva õppimise vajadust. Oma ideede rakendamiseks tehnoloogiliste võimaluste valimine, töö kavandamine ning üksi ja üheskoos töötamine aitavad arendada ning analüüsida oma töövõimeid.

“Keskkond ja jätkusuutlik areng”

Toodet või toitu valmistades on tähtis säästlikult kasutada nii looduslike kui ka tehismaterjale. Tähelepanu pööratakse keskkonnasäästlike tarbimisharjumuste kujundamisele ja kujunemisele. Jäätmete sortimine ning energia ja ressursside kokkuhoid tundides aitavad kinnistada ökoloogia teadmisi.

“Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”

Algatusvõime, ettevõtlikkus ja koostöö on tihedalt seotud tehnoloogiaainete sisuga. Oma ideede realiseerimise ja töö korraldamise oskus on üks valdkonna õppeainete põhilisi eesmärke. Ettevõtlikkust toetavad oskuslikult elluviidud projektid, mis annavad õpilastele võimaluse oma võimeid proovida.

“Kultuuriline identiteet”

Tutvumine esemelise kultuuri, kommete ja toitumistavadega võimaldab näha kultuuride erinevust maailma eri paigus ning teadvustada oma kohta mitmekultuurilises maailmas. Õpitakse kasutama rahvuslikke elemente esemete kavandamisel.

“Teabekeskond”

Oma tööd kavandades ja ainealaste projektide jaoks infot kogudes õpitakse kasutama erinevaid teabekanaleid ning hindama kogutud info usaldusväärsust. Interneti kasutamine võimaldab olla kursis tehnoloogiliste uuendustega ning tutvuda kogu maailma disainerite, inseneride ja käsitöötajate loominguga.

“Tehnoloogia ja innovatsioon”

Arutletakse intellektuaalomandi kaitse ning arvuti kasutamise võimaluste üle oma tööde kavandamisel ja esitlemisel. Õpitakse oma tööd virtuaalkeskonnas esitlema. Tutvumine arvuti abil juhitavate täisautomaatsete seadmetega ning võimaluse korral ka nendega töötamine aitavad tunnetada tänapäevaseid tehnoloogilisi võimalusi.

“Tervis ja ohutus”

Erinevate tööliikide puhul on vaja tutvuda tööohutusega ning arvestada ohutusnõudeid. Tutvumine erinevate looduslike ja sünteetiliste materjalidega ning nende omadustega aitab teha esemelises keskkonnas tervisest lähtuvaid valikuid. Tervisliku toitumise põhitõdede omandamine ning tervislike toitute praktiline valmistamine loovad aluse terviseteadlikule käitumisele.

“Väärtused ja kõlblus”

Tehnoloogiaainetes kujuneb väärtustav suhtumine töösse ning töö tegijasse. Rühmas töötamine annab väärtuslikke kogemusi üksteise arvestamisel, organiseerimisoskuse arendamisel ning võimalike konfliktide lahendamisel. Kodunduse etiketteemade kaudu kujundatakse praktilisi käitumisoskusi erinevates situatsioonides, õpitakse mõistma käitumisvalikute põhjusi ja võimalikke tagajärgi.

Hindamine

Hindamine toimub põhikooli riikliku õppekava lisa 7 punkti 1.8 järgi arvestades Hiiumaa Vabakooli õppekava üldosas kirjeldatud hindamise põhimõtteid.

Käsitöö

Käsitöö vastab 1.-3. klassis põhikooli riikliku õppekava tööõpetusele ning 4.-6. klassis põhikooli riikliku õppekava käsitööle ehk PRÕK lisa 7.

Käsitöö I ja II kooliastmes

Käsitöötunnid toimuvad waldorfkoolis iganädalaste ainetundidena, mida valdavalt viib läbi klassiõpetaja. Tundides osaleb koos kogu klass, rühmadeks jaotamine pole koolile

iseloomulike väikeste klasside puhul vajalik. Käsitöötunnid annavad klassiõpetajale väärtuslikku informatsiooni õpilaste peenmotoorika, keskendumisvõime ja tahtemaduste eripära kohta.

Esimese kooliastme ülesandeks on minna üle mängult tööle, kujundada iseseisva töö harjumust. Õpetus sisaldab mängulisi elemente. Tööd ja tunni struktureerimist saadavad laul ja tööga seostuvad salmid. Kõik peenmotoorika harjutused viivad I klassis ainetuumani – kudumiseni. Nii kudumine kui järgnevates klassides väljatoodud ainetuumad lähtuvad õpilaste arenevatest füüsilistest eeldustest ja eakohase mõtlemisvõime toetamisest erinevate praktiliste tegevuste läbi.

Õppimine on vaheldusrikas ning võimaldab õpilasel tegeleda erinevate tööliikide ja teemadega, katsetada mitmesuguste materjalide töötlemist ja tutvuda nende omadustega. Praktilised tegevused moodustavad põhilise osa õppetunnist, tehakse ka ühistöid. Tundide mitmekesistamiseks kasutatakse erinevaid meetodeid ning õpiviise, korraldatakse õppekäike ning õuesõpet.

Käsitööõpetuses arendatakse õpilaste fantaasiat, loovust, planeerimis-, konstrueerimis- ja mõtlemisuskust ning käelist vilumust, õpetatakse enese eest hoolitsema, tegema õigeid valikuid toitumisel ning kultuurselt käituma. Tööülesannete valikul lähtutakse eesmärgist arendada nii laste vaimseid kui füüsilisi võimeid. Õpilased õpivad tundma erinevaid enim kasutatavaid materjale, võrdlevad nende omadusi ja töötlemisviise. Oluline on õigete võtete kasutamine lihtsamate tööriistade käsitlemisel. Õpilane õpib üksi ja koos teistega töötama, üksteist abistama, teiste arvamustega arvestama. Õpitakse oma tööd esteetilisest ja praktilisest küljest hindama, oma arvamusi põhjendama. Õpetamisel tuleb rõhutada mõtestatud ja analüüsivat tegevust; olulisel kohal on õppeaine lõimimine, teoreetilistes õppeainetes omandatud teadmiste praktiline rakendamine ja seostamine teiste eluvaldkondadega. Õpetaja kavandab tööülesanded selliselt, et õpilastel oleks võimalik loovalt tegutseda ning rakendada oma fantaasiat, teha ise otsuseid ja leitudada.

Rühmatööde abil on võimalik kogeda koostegutsemise rõõmu ja meie-tunnet, toetada iga õppija arenemist nii oskuses teistega arvestada ja teisi abistada kui ka ennast kollektiivis kehtestada. Rühmas tuleb kõigil leida oma roll ning seda niimoodi täita, et kogu rühm oleks rahul ja samas ka ühelegi selle liikmele ülekohut ei tehtaks. Kui liigutakse ühise eesmärgi poole, soosib see abistavat käitumist – kellegi mahajäämine mõjutab ka teisi, seetõttu peavad tugevamad nõrgemaid abistama. Rühmas on võimalik positiivselt ära kasutada igaühe eripära, leides selliseid ülesandeid ja rolle, mis tõstavad esile ta tugevusi. Teiselt poolt on võimalik õppijatele pakkuda rolle, mida nad tavaliselt ei koge. Selline tegevus võib avada õppija rollipiire ja pakkuda uusi kogemusi enda tundma õppimisel. Ühistegevuses õpivad õpilased aru saama, et inimesed on erinevad – võimed, oskused, suhtumine, töötempo jne ei ole võrdsed. Samas õpitakse erinevusi (näiteks rollide jaotamisel) positiivselt kasutama ning tööd väärtustama.

Käsitööesemete valmistamine koos samaaegse tehnika harjutamisega on aja- ja töömahukas. Kõige olulisem on tööprotsessi ja sellest sündiva väärtuse loomise kogemine. Lisaks pikaajastele töödele võimaldab käsitöö kogeda loomisrõõmu väiksemate meisterdamisülesannetega. Meisterdatakse seoses aastaringi pühade ja muude tähtpäevadega.

Käsitööd teevad poiss- ja tütarlapsed koos. Väga spetsiifilisi eeldusi ja oskusi nõudvates tööliikides (pilutikand, ääreprints) võib moodustada eraldi töögrupe, lähtuvalt õpilaste huvist.

Õppe-eesmärgid I kooliastmele

Õpilane:

- tunneb rõõmu ja rahuldust töö tegemisest;
- õpib vaatlema, tundma ja hindama esemelist keskkonda;
- õpib tundma ning õigesti ja säästlikult kasutama erinevaid materjale, töövahendeid ja lihtsamaid töötlemisviise;
- õpib töötama nii suulise juhendamise ja matkimise kui teksti ja tööjooniste toel;
- mõtleb loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt teostada;
- töötab ohutult üksi ja koos teistega;
- hoiab puhtust kodus ja koolis, täidab isikliku hügieeni nõudeid;
- teab tervisliku toitumise vajalikkust;
- hoolib oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioonidest;
- õpib hindama tööks vajalikke isiksuse omadusi: tahet, vastutustunnet, täpsust, püsivust, kriitilist meelt;
- õpib hindama tööd, töö tegijat ning iseennast.

Õpetuse juhtmotiivid I kooliastmes ning õppeainetevaheline lõimimine

Kuna käsitöö õppimisel on tähtsustatud tööprotsessi loogika omandamine (töövõtete õppimine, materjalidega tutvumine, töö kavandamine, valikute tegemine, eseme valmistamine ja kaunistamine ning esitlemine), tööharjumuse ja -huvi tekitamine ning varieeruvate ülesannete najal lapse arengu toetamine, siis õpetuse põhimõtted on 1. -3. klassis muutumatud. Erinevusi tekitavad igal aastal õpitavad konkreetsed töövõtted, mis on eraldi iga õppeaasta kohta ka välja toodud. Õppeainetevahelised lõimimisvõimalused ja õppekava üldiste eesmärkide poole püüdlamine läbi õppetegevuse osade on kirjeldatud seega I kooliastmele ühiselt.

Esimesel kooliastmel õpib laps eelkõige matkimise läbi. Õpetaja suulistest juhustest on olulisemad ettenäitamine ja individuaalne jõukohane abistamine. Ülesandeks on üleminek mänguliselt praktilis-tõisele. Tunni struktuuri aitavad kujundada laulud ja salmid.

Käsitööd tehes omandavad õpilased tööks vajalikud harjumused: teisi arvestav käitumine, tähelepanu suunamine, keskendumine, töövahendite ja töökoha eest hoolitsemine.

Kodulugu õppides tutvuvad lapsed erinevate traditsiooniliste tarbeesemetega, mille vorm ja kaunistusviisid pakuvad innustust, ainet ja inspiratsiooni käsitöö tundideks.

Emakeeleõpetusega seonduvalt õpib laps ainealast terminoloogiat, õpib mõistma tööjuhiseid ning töötama suulise ja kirjaliku (tööjuhendi) juhendamise abil, õpib oma tegevusi kirjeldama.

Matemaatika ja loodusõpetus seostuvad materjaliõpetuse ja kavandamistööga. Õpilane kasutab mõõtmisvahendeid, loendab ja võrdleb detaile ja esemeid, koostab ja kasutab töös jooniseid, määratleb ja võrdleb materjalide kulu ning mahtu. Loodusõpetuse tundides uurib ja õpib tundma materjale ning nende omadusi. Loodusõpetusega haakub ka jäätmete käitlemise ja säästliku materjalikasutuse oskuste omandamine.

Kunstiõpetusega seovad käsitöö õppimist värviõpetus, kujundamisoskused, vormiõpetuse põhimõtted, erinevad materjalid.

Inimeseõpetus peitub käsitöö õppimises järgmiselt: õpilane planeerib ja kavandab oma tööd ja aega, kohaldab õpitut praktilise tegevusega, tunneb tervisliku toitumise põhitõdesid, oskab arvestada töötamisel vajalikke ohutusnõudeid, lähtub täiskasvanute ja kaaslastega suheldes üldtunnustatud käitumisnormidest.

Liikumine seostub käsitöö õppimisega läbi õigete töövõtete kasutamise ja oma kehalise aktiivsuse hindamise.

Lõiming töötab ka vastupidiselt: käsitöös õpitud käelise tegevuse elemente ning teadmisi ja kogemusi materjalidega töötamisest kasutatakse erinevate ainete tundides.

Kavandi joonistamises ühendatakse eesmärgi ja kasutusvõimalusega eseme kavandamine (kodulugu, eesti keel vm õppeaine) tööjoonise tegemisega (matemaatika), materjalidega tutvumisega, valiku tegemisega (loodusõpetus), kujundamisega (kunstiõpetus), pärimusliku elemendiga (kodulugu).

Kavandi esitlemine ühendab esindusliku kavandi joonistamise esinemisega, mille käigus harjutab laps nii esinemisoskusi, saab julgust, kui ka õpib põhjendama ja kaitsma oma valikuid.

Materjalidega tutvumisel on ühendatud looduses liikumine (liikumine, väärtuspädevuse kujundamine, läbivate teemadena „Tervis ja ohutus“ ning „Väärtused ja kõlblus“), uurimine ja avastamine ning materjali kogumine (loodusõpetus ainena, õpipädevuse kujundamine, läbivad teemad „Tervis ja ohutus“, „Elukestev õpe“ jt), materjalide võrdlemine (matemaatika ja loodusõpetus ainetena, õpipädevuse kujundamine).

Materjalide kombineerimisel kasutatakse praktiliselt ära teadmised, mis on saadud nende omaduste uurimisel (oluline õpioskus), samas on võimalik rakendada ja arendada loovust ülesannetele lahendusi otsides (arendab ka ettevõtlikkust ja katsetamisjulgust). Olulisel kohal on looduslike materjalide erilise väärtuse teadvustamine. Sellega seonduvalt ka

materjalide säästliku kasutamise tähtsustamine, mis on eriti oluline väärtuskasvatuse seisukohalt.

Õppekäigud aitavad seostada õpitud tegevuste tähtsustamise igapäevaeluga (läbivad teemad Elukestev õpe“, „Keskkond ja jätkusuutlik areng“), ettevõtlike inimestega suhtlemise (võimalus tutvuda kodanikualgatuse tähtsuse ning inimese oma elu juhtimise võimalustega), traditsiooniliste ametite ja kunstiliikidega tutvumise (kultuurilise identiteedi kujundamine), võõra täiskasvanu intervjuerimisega (suhtlemisoskuste arendamine, enesekehtestamise ja sisukate küsimuste esitamise, esinemisjulguse õppimine).

Majapidamisega seotud tööde õppimisel ühendatakse praktiline kasu (oskused eluks) kultuurilise pärandi õppimisega, aga ka muusikaõppega, sest töid saadavad laulud, mis on samuti rahvakultuuri tutvustav õppematerjal. Samas toimivad need ka töö meeldivaks tegijana ning aitavad lapsel töö tegemisest suuremat rõõmu tunda.

Tööjuhendite järgimisel on samuti erinevaid aspekte. Oskaja inimese järgi töövõtte õppimine matkides õpetab lapsele meistri oskuste hindamist. Väikestele lastele on see aga kõige vahetum ja lihtsam õppimisvahend. Suulise juhendamise järgi õppimine tutvustab lastele temaatilist oskussõnavara (eesti keele õppimine, rahvusliku pärandiga tutvumine). Ülesjoonistatud juhendi järgi töötamine õpetab lastele aga märgikeele mõistmist. Kirjutatud juhendi kasutamiseks on vajalik juba hea funktsionaalne kirjaoskus. Lihtsamaid juhendeid õpitakse koos järgima, nii õpitakse algul toe abil mõistma, mida juhendis on kirjutatud ja kuidas selle järgi toimida.

Korra hoidmine töötamisel on tähtis nii esteetilisest aspektist kui ohutuse seisukohalt. Korra hoidmine on seotud tihedalt väärtuskasvatusega. Eelkõige õpitakse eeskuju põhjal.

Säästlik materjalikasutus seob endas materjali kulu arvestamise oskuse (matemaatika), materjali omadustega arvestamise oskuse (loodusõpetus ja kodulugu) ja säästva hoiaku igasugusel kasutamisel ja kulutamisel (väärtuskasvatus, säästliku arengu põhimõte).

Ohutus töötamisel on väga tähtis. Laps õpib väärtustama oma tervist, teiste tervist ja heaolu ning seostama ohutust hea töövõtete oskusega, hea töövahendite valdamisega. See õpetab vastutustundlikku käitumist, oma elu ja heaolu eest vastutamist, aga ka õppimise tähtsust laiemalt.

Vaba leiutamist ja kombineerimist võimaldavad ülesanded teenivad loovuse ja leidlikkuse arendamise, katsetamisjulguse, initsiatiivi kasvatamise eesmärki. Need võimaldavad ka lapsel kasutada erinevates tundides varem õpitud teadmisi ning ergutavad ise lisateadmisi hankima, küsimusi esitama.

Erinevate töövõtete õppimine tutvustab lastele valikut neile jõukohaseid võtteid materjalide töötlemiseks ja nendest esemete loomiseks. See pakub ka käelise osavuse ja kunstimeele arendamise võimalusi. Uue töövõtte selgeks saamine innustab aina uusi oskusi omandama ja

on ülioluline elukestva õppe ja oma elu kujundamise seisukohalt. Oskus kasutada erinevaid töövõtteid võimaldab lapsel ise valida, kuidas materjaliga ümber käia, kuidas sellest oma kujutlusele vastavalt uut eset looma hakata. Oskused loovad uusi võimalusi.

Erinevatest materjalidest meisterdamine ühendab materjalidega tutvumisest saadud teadmised erinevate õpitud töövõtete omandamisega. Lai materjalide valik pakub mitmekesisust ning tõstab töömotivatsiooni.

Tööviiside kombineerimine ühe töö piires aitab seostada õpitavat tööviisi tegeliku eluga, kus tarbeseme funktsionaalsusele lisaks on tähtis ka eseme esteetiline väärtus just selle kasutajale. Laps õpib kasutama erineval ajal õpitud oskusi kõrvuti ühel esemel, valides tööviise vastavalt oma oskustele ja eelistustele. Lapsele saab tuttavaks ka rahvusliku kaunistusviisi põhimõte, milles piirkondlikud tavad lõimuvad iga pere võimaluste, oma tavade ja inimese oskuste ning isiklike eelistustega, andes tulemuseks tohutult isikupäraselt kaunistatud tarbesemeid ja rõivaid, mis ometi olid teatavate ühiste tunnusemärkidega.

Puhtuse ja korra hoidmine enda juures on oluline nii tervisekasvatuse kui esteetilise kasvatuse seisukohast. Oluline on nii väärtuskasvatus kui oskused eluks.

Jäätmete sorteerimine ning taaskasutamine on seotud esmalt säästliku kasutamisega, tekitades minimaalselt jäätmeid. Tekkinud jäätmete sorteerimist õpitakse pidevalt eeskuju toel, kuid õppinud tundma materjalide omadusi, saavad lapsed juba teadlikult jäätmetega ringi käia. Esmajoones on tegemist väärtuskasvatusega. Jäätmete taaskasutamine on aga aineks loovusülesannetes.

Viisakas ja teistega arvestav käitumine on osa väärtuskasvatusest, aga on ka olulised suhtlemisoskused ning vajalikud töömeeleolu kujundamisel.

Õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- töötab õpetaja juhendamisel, kasutades sobivaid materjale ja lihtsamaid töötlemisviise;
- hoiab korda ja puhtust ning järgib esmaseid ohutusnõudeid;
- oskab kasutada tööjuhendit ning tegutseda selle järgi üksi või koos teistega;
- leiab töö tegemiseks loovaid lahendusi;
- hindab ja tunnustab enda ja teiste tööd ning tunneb rõõmu oma tööst.

1. klass

Õppeaine ahaline maht - 52/53 ainetundi õppeaastas ehk 1,5 ainetundi nädalas läbi õppeaasta, mida klassiõpetaja reguleerib vastavalt, kas 1 või 2 ainetundi nädalas, jälgides õppeaine üldist mahtu ja kombineerides tunde tööõpetusega.

Taotletavad õpitulemused

1. klassi lõpetaja:

- tunneb rõõmu töö tegemisest;
- kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid;
- kavandab lihtsamaid esemeid;
- märkab esemetel rahvuslikke elemente;
- eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale;
- võrdleb materjalide omadusi;
- töötab õpetaja suulise juhendamise järgi;
- julgeb oma ideede teostamiseks ise võimalusi valida ja mõelda;
- seostab õpitut igapäevaeluga, oskab tuua näiteid;
- arvestab ühiselt töötades kaaslastega;
- tutvustab ja hindab oma tööd;
- kasutab materjale säästlikult;
- valib erinevaid töötlemisviise ja –vahendeid;
- käsitseb tuttavaid töövahendeid õigesti ning ohutult;
- valmistab esemeid erinevatest materjalidest (paber, kartong, tekstiil, vill, lõng, loodusest kogutud jt materjalid);
- hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses ning enda juures;
- peab vajalikuks sortida ning võimalusel taaskasutada jäätmeid;
- järgib viisakusreegleid.

Õppesisu

Tähtis on eraldi välja tuua kõiki aineid läbiv vaatlemisoskuse arendamine, materjalide tundma õppimine ning säästliku kasutamise harjumuse kujundamine. Töö käigus omandatakse harjumus hoida korda ja puhtust.

Kavandamine.

Töö kavandi joonistamine.

Rahvusliku ornamendiga tutvumine.

Oma kavandi esitlemine ja oma materjali, mustri jm valikute põhjendamine.

Materjalid.

Erinevate looduslike ja tehismaterjalide kogumine, võrdlemine, omaduste tundma õppimine.

Materjali omaduste ja kasutusviiside üle arutlemine.

Praktilised tööd erinevate materjalikombinatsioonidega.

Töötamine.

Õppekäigud meistrite ja kunstnike ateljeedesse, ettevõttesse ja muuseumidesse.

Majapidamisega seotud tööde tegemine.

Suulise juhendamise järgi töötamine.

Korra hoidmise, säästliku materjalikasutuse ja ohutu töötamise õppimine.

Vaba leiutamist võimaldavad ülesanded.

Tööviisid.

Erinevate tövõtete õppimine.

Tõvõvahendite ohutu käsitemise õppimine.

Erinevatest materjalidest meisterdamine, valides sobiva tövõviisi.

Tõvõviiside kombineerimine ühe tövõ piires.

Kodundus.

Puhtuse ja korra hoidmine tövõtades.

Puhtuse ja korra hoidmine enda juures.

Materjalide säästmine ja jäätmete sorteerimine ning taaskasutamine.

Viisakas ja teistega arvestav käitumine.

Omandatavad tövõvõtted:

Lõnga kerimine.

Kudumise eelharjutused: kassikangas, näpunõõr, sõrmedel kudumine.

Sõlmede tegemine niidile.

Õmblemine.

Keerunõõri punumine.

Vabad vormi- ja värviharjutused erinevate materjalidega: vahakriidid, värviline vill, siidpaber, värviline paber, kangas, jms.

Paberi rebimine, voltimine.

Liimimine.

Tuti ja tupsu valmistamine.

Kujundatakse ja valmistatakse kingitusi pühadeks.

2. klass

Õppeaine ahaline maht - 52/53 ainetundi õppeaastas ehk 1,5 ainetundi nädalas läbi õppeaasta, mida klassiõpetaja reguleerib vastavalt, kas 1 või 2 ainetundi nädalas, jälgides õppeaine üldist mahtu ja kombineerides tunde tövõõpetusega.

Teisel õppeaastal on eraldi rõhutamist väärt kõiki aineid läbiv kirjeldamisõskuse arendamine, materjalide tundma õppimine ning säästliku kasutamise harjumuse kujundamine. Oluline erinevus eelmise aastaga võrreldes on iseloomulike vormide loomine loomade ainetel. Seeläbi tähtsustatakse olulise eristamist ja rõhutamist ning lõimitakse tihedalt eesti keel, loodusõpetus ja kunsti- ja käsitõvõõpetus.

Taotletavad õpitulemused

2. klassi lõpetaja:

- tunneb rõõmu tövõ tegemisest;

- kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid;
- kavandab lihtsamaid esemeid;
- märkab esemetel rahvuslikke elemente;
- eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale;
- võrdleb materjalide omadusi;
- oskab materjale ühendada ja kasutada;
- töötab õpetaja suulise juhendamise järgi;
- julgeb oma ideede teostamiseks ise võimalusi valida ja mõelda;
- seostab õpitut igapäevaeluga, oskab tuua näiteid;
- arvestab ühiselt töötades kaaslastega;
- arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle;
- tutvustab ja hindab oma tööd;
- kasutab materjale säästlikult;
- valib erinevaid töötlemisviise ja –vahendeid;
- käsitleb tuttavaid töövahendeid õigesti ning ohutult;
- valmistab esemeid erinevatest materjalidest (paber, kartong, tekstiil, vill, lõng, loodusest kogutud jt materjalid);
- hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses ning enda juures;
- peab vajalikuks sortida ning võimalusel taaskasutada jäätmeid;
- selgitab isikliku hügieeni vajalikkust, hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest;
- järgib viisakusreegleid.

Kavandamine.

Töö kavandi joonistamine.

Rahvusliku ornamendiga tutvumine.

Omakavandi esitlemine ja oma materjali, mustri jm valikute põhjendamine.

Rühmas kavandite analüüs ja rühmatöö kavandi valimine.

Materjalid.

Erinevate looduslike ja tehismaterjalide kogumine, võrdlemine, omaduste tundma õppimine.

Materjali omaduste ja kasutusviiside üle arutlemine.

Praktilised tööd erinevate materjalikombinatsioonidega.

Töötamine.

Õppekäigud meistrite ja kunstnike ateljeedesse, ettevõtetesse ja muuseumidesse.

Majapidamisega seotud tööde tegemine.

Suulise juhendamise ja tööjuhendi abil töötamise õppimine.

Korra hoidmise, säästliku materjalikasutuse ja ohutu töötamise õppimine.

Vaba leiutamist võimaldavad ülesanded.

Tööviisid.

Erinevate tööviiside õppimine.

Töövahendite ohutu käsitlemise õppimine.

Erinevatest materjalidest meisterdamine, valides sobiva tööviisi.
Tööviiside kombineerimine ühe töö piires.

Kodundus.

Puhtuse ja korra hoidmine töötades.

Puhtuse ja korra hoidmine enda juures.

Materjalide säästmine ja jäätmete sorteerimine ning taaskasutamine.

Viisakas ja teistega arvestav käitumine.

Omandatavad tövõtted:

Sõrmedega heegeldamine.

Heegeldamine. *Kavandatakse ja valmistatakse lihtsa kujuga tarbeesemeid lapse valikul.*

Punumine, näpunöör, keerunöör.

Lihtsamad tikkimispisted. *Kavandatakse ja valmistatakse ning kaunistatakse tarbeese lapse valikul.*

Nööbi õmblemine.

Vabad vormi- ja värviharjutused erinevate materjalidega: vahakriidid, värviline vill, siidpaber, värviline paber, kangas, jms.

Paberi rebimine, voltimine.

Liimimine.

Kavandatakse ja valmistatakse kingitusi ja kaunistusi pühadeks.

3. klass

Õppeaine ahaline maht - 52/53 ainetundi õppeaastas ehk 1,5 ainetundi nädalas läbi õppeaasta, mida klassiõpetaja reguleerib vastavalt, kas 1 või 2 ainetundi nädalas, jälgides õppeaine üldist mahtu ja kombineerides tunde tööõpetusega.

Erilise tähtsuse omandab koosloomine ja leiutamine ning seeläbi koostöö tegemine. Samuti eristab kolmandat kooliaastat eelnevatest kunstiteoste ja igapäevaelu seostamine. Siinkohal on oluline koduloo, kunsti, käsitöö, muusika ja emakeele õppe ühistöö, mille käigus tutvutakse eelnevate põlvkondade tarbekunsti ja kunsti- ning käsitöökustete ja –vahenditega.

Taotletavad õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- tunneb rõõmu töö tegemisest;
- kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid;
- kavandab lihtsamaid esemeid;
- märkab esemetel rahvuslikke elemente;
- eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale;
- võrdleb materjalide omadusi;

- oskab materjale ühendada ja kasutada;
- töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit;
- julgeb oma ideede teostamiseks ise võimalusi valida ja mõelda;
- seostab õpitud igapäevaeluga, oskab tuua näiteid;
- arvestab ühiselt töötades kaaslastega;
- arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle;
- tutvustab ja hindab oma tööd;
- kasutab materjale säästlikult;
- valib erinevaid töötlemisviise ja –vahendeid;
- käsitseb tuttavaid töövahendeid õigesti ning ohutult;
- valmistab esemeid erinevatest materjalidest (paber, kartong, tekstiil, vill, lõng, loodusest kogutud jt materjalid);
- hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses ning enda juures;
- peab vajalikuks sortida ning võimalusel taaskasutada jäätmeid;
- tegutseb säästliku tarbijana;
- selgitab isikliku hügieeni vajalikkust, hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest;
- järgib viisakusreegleid.

Kavandamine.

Töö kavandi joonistamine, mõõtmine.

Rahvusliku ornamendiga tutvumine.

Omakavandi esitlemine ja oma materjali, mustri jm valikute põhjendamine.

Rühmas kavandite analüüs ja rühmatöö kavandi valimine.

Materjalid.

Erinevate looduslike ja tehismaterjalide kogumine, võrdlemine, omaduste tundma õppimine.

Materjali omaduste ja kasutusviiside üle arutlemine.

Praktilised tööd erinevate materjalikombinatsioonidega.

Töötamine.

Õppekäigud meistrite ja kunstnike ateljeedesse, ettevõttesse ja muuseumidesse.

Majapidamise ja erinevate ametitega seotud tööde tegemine.

Suulise juhendamise ja tööjuhendi abil töötamise õppimine.

Korra hoidmise, säästliku materjalikasutuse ja ohutu töötamise õppimine.

Vaba leiutamist võimaldavad ülesanded.

Tööviisid.

Erinevate tööviiside õppimine.

Töövahendite ohutu käsitlemise õppimine.

Erinevatest materjalidest meisterdamine, valides sobiva tööviisi.

Tööviiside kombineerimine ühe töö piires.

Kodundus.

Puhtuse ja korra hoidmine töötades.

Puhtuse ja korra hoidmine enda juures.

Materjalide säästmine ja jäätmete sorteerimine ning taaskasutamine.

Viisakas ja teistega arvestav käitumine.

Omandatavad töövõtted:

Kudumine.

Heegeldamine.

Villa ettevalmistamine: pügamine, pesemine ja kraasimine käsikraasidega.

Lõnga valmistamine sõrmede vahel ja kedervarre abil.

Viltimine erinevatel meetoditel.

Linalõugutamine, kraasimine jm linatööd.

Punumine. *Kavandatakse ja valmistatakse karjasekott, pall.*

Näpunöör, keerunöör, makramee.

Tikkimine, kaunistuspisted.

Vabad vormi- ja värviharjutused erinevate materjalidega: vahakriidid, värviline vill, siidpaber, värviline paber, kangas, jms.

Paberi rebimine, lõikamine, voolimine.

Liimimine.

Kavandatakse ja valmistatakse kingitusi ja kaunistusi pühadeks.

Õpetuse juhtmotiivid II kooliastmes

Teises kooliastmes omab õpilane töö kavandamisel märgatavalt suuremat loomingulist iseseisvust. Olulised on määratud tuumteemad – ristpistes tikkimine, ringselt kudumine ja mänguasja õmblemine - kuid valmiv ese ja selle muster on õpilase loova fantaasia vili. Eseme esteetilise väärtuse kujundamisel on nõuandjaks ja suunajaks õpetaja.

Õpilased õpivad tööd kavandama, konkreetseid tööjooniseid tegema, materjale ning töövahendeid valima ja kasutama, tööjuhendite järgi töötama, omandavad terminoloogia. Tööde teostamisel muutub üha olulisemaks täpsus ja ühtlane tööviis. Lõimimine toimub emakeele, matemaatika, kunstiainete, koduloo, ajaloo.

Õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- mõistab ja selgitab tehnoloogia olemust ning väärtustab tehnoloogilise kirjaoskuse vajalikkust igapäevaelus;
- iseloomustab kodus, olmes, harrastustes ja paikkonnas kasutatavaid lihtsaid tehnoloogilisi süsteeme ja protsesse ning ressursse;
- planeerib tööd ja lahendab sellega seotud ülesandeid;
- joonestab joonist ja disainib lihtsaid tooteid;
- tunneb põhilisi materjale ja nende omadusi ning kasutab neid töös otstarbekalt;

- teab põhilisi töövahendeid ja töötlemisviise ning oskab neid töös kasutada;
- valmistab lihtsaid tooteid (nt mänguasi, paat, liikuv auto jne);
- esitleb ideed, joonist või toodet;
- teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid;
- väärtustab ning järgib väljakujunenud tööalaseid väärtus- ja käitumishoiakuid.

4. klass

Õppeaine ajaline maht - 70 tundi õppeaastas, 2 ainetundi nädalas, käsitöö tunnid on lõimitud kodunduse tundidega.

Lapses tekkinud tugeva tegutsemistahte positiivne suunamine. Iseseisva tööharjumuse kujundamine. Individuaalsuse ja sotsiaalsuse erinevuse teadvustamine.

Taotletavad õpitulemused:

4.klassi lõpetaja:

- Kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid.
- Järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha.
- Hindab oma töö korrektsust
- Märkab esemetel rahvuslikke elemente.
- Kasutab tekstiileset kaunistades ühe- ja kaherealisi pisteid, ristpistet.

Õppesisu

Kavandamine.

Idee ja kavandi tähtsus eset valmistades.

Tikandi kavandamine.

Tekstiili ja käsitöömaterjali valik lähtuvalt kasutusala.

Töö kulg.

Töötamine suulise juhendamise järgi.

Ühistöö kavandamine.

Hooliv, arvestav ja üksteist abistav käitumine.

Rahvakunst.

Rahvakultuur ja selle tähtsus.

Tavad ja kombed.

Rahvuslikud mustrid.

Materjalid.

Looduslikud kiud, nende saamine ja omadused.

Käsitööniidid ja-lõngad.

Praktilised tööd erinevate materjalikombinatsioonidega

Tööliigid.

Tikkimine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Ristpiste, üleloomispiste, tikkpiste.
Mustri kandmine riidele. Niidi kinnitamine tikkimisel. Töö viimistlemine.
Õmblemine. Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi. Eseme kokkuõmblemine (seostub tikkimistööga). Nööbi, haagi, truki õmblemine. Töö viimistlemine.
Vabad vormi- ja värviharjutused erinevate materjalidega: vahakriidid, värviline vill, siidpaber, värviline paber, kangas, jms.
Meisterdamine looduslikest materjalidest.
Aastapühadeks kaunistuste ja kingituste valmistamine.

5. klass

Õppeaine ajaline maht - 70 tundi õppeaastas, 2 ainetundi nädalas, käsitöö tunnid on lõimitud kodunduse tundidega.

Ilu- ja harmooniatunde arendamine. Ümbristeeva keskkonnaga loodud seose laiendamine ja süvendamine.

Taotletavad õpitulemused:

5.klassi lõpetaja:

- Leiab käsitööeseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist.
- Töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi.
- Järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha.
- Hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust.
- Kirjeldab muuseumis olevaid rahvuslikke esemeid.
- Seostab käsitöölõnga jämedust ja eseme valmimiseks kuluvat aega.
- Koob põhisilmuseid ning tunneb mustrite ülesmärkimise viise ja tingmärke
- Koob lihtsa skeemi järgi.

Õppesisu

Kavandamine.

Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine.
Ideede leidmine ja edasiarendamine kavandiks.
Lihtsamate geomeetriliste mustrite kujundamine.

Töö kulg.

Töötamine tööjuhendi järgi.
Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine.
Hooliv, arvestav ja üksteist abistav käitumine.

Rahvakunst.

Esemeline rahvakunst.

Rahvuslikud mustrid ehk kirjad ajaloolistel esemetel.

Muuseumide roll rahvakunsti säilitajana.

Tavad ja kombed.

Materjalid.

Erinevad lõngad, nende omadused ja võrdlemine.

Praktilised tööd erinevate materjalikombinatsioonidega.

Tööliigid.

Kudumine. Soki, kinda kudumine. Ringselt kudumine. Soonikkude, poolpatentkude, õhksilmus. Kudumise tingmärgid. Kahe lõngaga lihtsa mustri kudumine. Kudumi viimistlemine ja hooldamine.

Õmblemine. Nõelumis- ja parandustööd.

Vabad vormi- ja värviharjutused erinevate materjalidega: vahakriidid, värviline vill, siidpaber, värviline paber, kangas, jms.

Aastapühadeks kaunistuste ja kingituste valmistamine.

6. klass

Õppeaine ajaline maht - 70 tundi õppeaastas, 2 ainetundi nädalas, käsitöö tunnid on lõimitud kodunduse tundidega.

Kausaalse mõtteviisi arendamine. Uue sotsiaalse suhte loomine omavahel ning täiskasvanutega. Kokkulepped, nende täitmine. Nõudlikkuse arendamine oma töö suhtes.

6. klassi õmblustöös on oluline alustada õpilase joonistatud pildist ning seejärel kavandada sammud tasapinnalisest pildist ruumilise kehani. Sarnast ruumilisust kogeb õpilane ka 6. klassi geomeetrias ja must-valges joonistamises.

Taotletavad õpitulemused:

6.klassi lõpetaja:

- leiab võimalusi taaskasutada tekstiilmaterjale;
- töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi;
- järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha;
- hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust;
- märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel;
- kirjeldab looduslike kiudainete saamist, põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist;
- eristab telgedel kootud kangaid trikootaazist ning võrdleb nende omadusi;
- lõikab välja ja õmbleb valmis lihtsama eseme;
- mõistab täpsuse vajalikkust õmblemisel ning järgib seda oma töös;
- heegeldab põhisilmuseid ning tunneb tingmärke;
- heegeldab lihtsa skeemi järgi.

Kavandamine.

Värvusõpetuse põhitõdede arvestamine esemeid disainides.

Mänguasja kavandamine.

Lõigete koostamine, proportsioonid.

Töökulg.

Lihtsama tööjuhendi koostamine.

Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv, arvestav ja üksteist abistav käitumine.

Ühise töö analüüsimine ja hindamine.

Rahvakunst.

Rahvakultuur ja selle tähtsus.

Rahvuslikud mustrid ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel.

Rahvuslike detailide kasutamine tänapäevast tarbeeset kavandades.

Materjalid.

Tekstiilkiudkiudained.

Kanga kudumise põhimõte.

Kanga liigid: telgedel kootud, silmuskoelised, mittekoatud kangad.

Õmblusniidid, käsitööniidid.

Erinevatest tekstiilmaterjalidest esemete hooldamine.

Tööliigid.

Õmblemine. Lõigete paikutamine riidele, õmblusvarud, väljalõikamine. Detailide kokkupanek, traageldamine, käsitsi õmblemine. Kaarjad ja nurksed õmblused. Töö ümberpööramine, villaga täitmine, õige vormi andmine. Nööpnõelte, sõrmkübara kasutamine.

Heegeldamine. Heegeldamise tingmargid. Skeemi järgi heegeldamine. Ringheegeldamine.

Motiivide heegeldamine, ühendamine. Heegeldustöö viimistlemine.

Viltimine. Nõelviltimine. Märgviltimine. Ruumilise eseme viltimine. Toasussid.

Aastapühadeks kaunistuste ja kingituste valmistamine.

Kodundus

Kodunduse õpetus

Kodunduse õpetus algastmes toimub integreerituna muusse koolitegevusse. Klassi ühisürituste tarbeks valmistatakse võileibu ja lihtsamaid küpsetisi, õpitakse lauakatmist ning elementaarseid lauakombeid. Kooli ühisüritusteks valmistatakse koostöös lapsevanematega ette kohvikut. See eeldab menüü planeerimist, tööjaotust, kulude ja tulude arvestust.

Seoses vanaaegsete töövõtete tundmaõppimisega 3. klassis küpsetavad lapsed omakasvatatud viljast valmistatud jahust saia või karaskit. Võimalusel proovitakse ise või ja kohupiima valmistamist.

Igapäevane klassi korrashoid ja pühadeks kaunistamine seostuvad kodukultuuriga.

Igapäevases koolielus omandavad õpilased teadmisi toitumisest, hügieeni ja etiketireeglitest, teadlikust ja säästlikust tarbimisest. Rahvuslikud toitumistavad seostatakse toitumise nüüdisaegsete põhimõtetega.

Õppe-eesmärgid I-II kooliastmele

Õpilane:

- tunneb rõõmu ja rahuldust töö tegemisest;
- omandab tervisliku toitumise põhimõtted, mõistab nende tähtsust;
- õpib tundma erinevaid toiduaineid, nende toiteväärtust, maitseomadusi ja kasutamise võimalusi;
- omandab toiduainete töötlemise (toiduvalmistamise) põhiviisid, arvestades seejuures hügieeni, töötervishoiu ning ohutustehnika nõudeid;
- õpib tundma säästliku majandamise põhimõtteid, arendab tarbija- ja keskkonnateadlikkust;
- omandab oskusi töötada kodutehnikaga ja kasutada korrastustöödel sobivaid hooldusvahendeid;
- omandab üldtunnustatud etiketinormid.

Juhtmotiivid I kooliastmes

Õppetöö toimub lõimituna kogu õppetöösse. Õppimine toimub eelkõige eeskuju ja koostöötamise toel. Lisaks õppetööd läbivale väärtuskasvatusele ja esteetilisele toimele seostub kodunduse õppimine mõne õppeainega ka ainesisu poolest. Kõige suurem ühisosa on kodundusel käsitööõpetusega, milles esineb ka kodunduse elemente, aga ka kodulooga ja eesti keele õpetusega ja inimeseõpetusega, milles käsitletavad teemad kirjeldavad meie igapäevaelu tänapäeval ja minevikus, kodus ja tööl jne.

Kodunduse õppimisel on toeks matemaatika õppimine, mis annab lapsele oskused materjalikoguste arvestamiseks, arendab ruumilist mõtlemist, raha arvestamist ning plaani joonistamist.

Muusikaõpetus lõimub kodulooga läbi vanade laulude, mida töö saatmiseks on lauldud. Nii tutvub laps rahvusliku pärandiga, aga kogeb ka töötegemise lusti.

Õpitavate tööde ja oskuste ning teadmistega koos omandavad lapsed ka vastava sõnavara, mis toetab emakeele õpetust.

Taotletavad õpitulemused

Omandatavad oskused ei ole seotud kindla õppeaasta õppesisuga, vaid on aastate jooksul süvenevad ning uute nüansside ning omandatud töövõtete ja teadmiste toel mitmekesistuvad. Õpitulemuste eristamine õppeaastate kaupa pole põhjendatud.

1. - 3. klassi lõpetaja oskab:

- rõõmuga tööd teha;

- töötada õpetaja juhendamisel, kasutades sobivaid materjale ja lihtsamaid töötlemisviise;
- käsitseda töövahendeid õigesti ja ohutult;
- kasutada materjale säästlikult;
- hoida korda ja puhtust ning mõistab selle tähtsust;
- hoolitseda oma välimuse ja asjade eest ning selgitada isikliku hügieeni vajalikkust;
- jäätmeid sorteerida ning neile võimalusel taaskasutust leida;
- seostada õpitut igapäevaelu tegevustega;
- teha tervislikke toiduvalikuid;
- arvestada ühiselt töötades kaaslasi;
- käituda viisakalt.

Õppesisu 1. - 3. klassis

Tervislik toitumine.

Toiduained.

Isikliku hügieeni nõuded.

Majapidamistarbed köögis.

Etikett. Lauakatmise põhinõuded. Käitumine lauas.

Puhastus- ja korrastustööde abivahendid.

Energia säästlik kasutamine. Prügi sorteerimine.

Juhtmotiivid II kooliastmes

Teisel kooliastmel omandavad õpilased kodunduse tundides teadmisi toitumisest ja toitlustamisest, hügieeni ja etiketireeglitest, teadlikust ja säästlikust tarbimisest. Rahvuslikud toitumistavad seostatakse toitumise nüüdisaegsete põhimõtetega. Õppetöö toimub integreerituna või ainetundidena.

4. klass

Õppeaine on integreeritud käsitöö tundidesse.

Taotletavad õpitulemused

4.klassi lõpetaja:

- teab tervisliku toitumise põhimõtteid;
- arvestab hügieenireeglite järgimise vajadust köögis töötades;
- koostab koos kaaslastega tööplaani;
- suhtub kaaslastesse heatahtlikult ning arvestab teiste arvamust;
- valib töövahendid töö eesmärgi järgi ning kasutab neid ohutusnõudeid arvestades;
- peab kinni üldtuntud lauakommetest;

- katab laua kasutades sobivat lauapesu, -nõusid ja- kaunistusi;
- teeb korrastustöid, kasutades sobivaid töövahendeid;
- tunneb jäätmete hoolimatust käsitlemisest tulenevaid ohte keskkonnale;
- peab vajalikuks sortida ja võimalusel taaskasutada jäätmeid.

Toit ja toitumine

- Tervislik toitumine.
- Toiduainete maitseomadused ja kasutamise võimalused.

Töö organiseerimine ja hügieen.

- Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades.
- Köögi korrashoid.
- Tööde järjekord toitu valmistades.
- Ühistöö kavandamine, hooliv ja arvestav käitumine.

Toidu valmistamine.

- Töövahendid köögis.
- Ohutushoid.
- Võileibade valmistamine.
- Kuumtöötlemata magustoidud.

Lauakombed.

- Käitumine lauas.
- Lauakatmise põhinõuded.
- Sobivate nõude valimine toidu serveerimiseks.

Kodu korrashoid.

- Puhastus-ja korrastustööd.
- Kodutööde jaotamine.
- Töövahendid.

Tarbijakasvatus.

- Säästlik tarbimine.
- Jäätmete sortimine.

5. klass

Õppeaine on integreeritud käsitöö tundidesse.

Taotletavad õpitulemused

5. klassi lõpetaja:

- õpib tundma erinevaid toiduaineid, nende toiteväärtust, maitseomadusi ja kasutamise võimalusi;
- võrdleb pakendiinfo järgi erinevate toiduainete toiteväärtust;
- omandab tervisliku toitumise põhimõtted;
- koostab koos kaaslastega tööplaani, lepib kokku tööjaotuse, täidab ülesande;
- suhtub kaaslastesse heatahtlikult ning arvestab teiste arvamust;
- kasutab mõõtenõusid ja kaalu ning oskab teisendada mahu- ja massiühikuid;
- valmistab lihtsamaid tervislikke toite, kasutades levinumaid toiduaineid ning külm- ja kuumtöötlemistehnikaid;
- peab kinni üldtuntud lauakommetest ning hindab laua ja toitude kujundust;
- teeb korrastustöid, kasutades sobivaid töövahendeid;
- näeb kodutööde jaotamises pereliikmete heade suhete eeldust;
- teab väljendite „kõlblik kuni...“ ja „, parim enne...“ tähendust;
- käitub keskkonnahoidliku tarbijana;
- oskab valida erinevaid kaupu ja oma valikuid põhjendada.

Õppesisu

Toit ja toitumine.

- Toidupüramiid. Tervislik toitumine.
- Toiduained ja toitained.
- Toiduainerühmade üldiseloostus:teravili ja teraviljasaadused, piim ja piimasaadused, aedvili, liha ja lihasaadused, kala ja kalasaadused, munad, toidurasvad.

Töö organiseerimine ja hügieen.

- Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades.
- Köögi korrashoid, nõude pesemine käsitsi.
- Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine.
- Kaaslaste suhtes hooliv ja arvestav käitumine.

Toidu valmistamine

- Retsept. Mõõtühikud.
- Töövahendid köögis. Ohutushoid.
- Külm-ja kuumtöötlemine. Külmad ja kuumad joogid. Makarontoodete keetmine. Toorsalatid.

Lauakombed.

- Lauakatmise tavad.
- Lauapesu, -nõud ja –kaunistused.
- Sobivate nõude valimine toidu serveerimiseks.

Kodu korrashoid.

- Puhastus- ja korrastustööd.
- Kodutööde planeerimine ja jaotamine.
- Töövahendid.
- Jalatsite hooldamine.

Tarbijakasvatus.

- Tarbijainfo (pakendiinfo).
- Energia ja vee säästlik tarbimine.
- Jäätmete sortimine.

6. klass

Õppeaine on integreeritud käsitöö tundidesse.

Taotletavad õpitulemused:

6. klassi lõpetaja

- Teab erinevaid toiduainerühmi ning tunneb neisse kuuluvaid toiduaineid ja nende omadusi;
- Teab, mis toiduained riknevad kergesti, ning säilitab toiduaineid sobival viisil;
- Hindab oma toitumisharjumuste vastavust toitumisõpetuse põhitõdedele ning teeb ettepanekuid tervislikumaks toiduvalikuks;
- Teadvustab hügieenireeglite järgimise vajadust köögis töötades;
- Koostab koos kaaslastega tööplaani, lepib kokku tööjaotuse, täidab ülesande, hindab rühma töötulemust ja igapäevase rolli tulemuse saavutamisel;
- Suhtub kaaslastesse heatahtlikult ning arvestab teiste arvamust;
- Omandab toiduainete töötlemise (toiduvalmistamise) põhiviisid;
- Katab laua toidukorra järgi, valides ning paigutades sobiva lauapesu,- nõud ja –kaunistused;
- Peab kinni üldtuntud lauakommetest ning hindab laua ja toitude kujundust;
- Planeerib rõivaste pesemist, kuivatamist ja triikimist hooldusmärkide järgi;
- Tunneb jäätmete hoolimatust käitlemisest tulenevaid ohte keskkonnale ning teab enda võimalusi, kuidas aidata kaasa jäätmete keskkonnasäästlikule käitlemisele.;
- Analüüsib oma taskuraha kasutamist.

Õppesisu

Toit ja toitumine

- Toiduained ja toitained.
- Tervislik toitumine.
- Toiduainete säilitamine.

Töö organiseerimine ja hügieen.

- Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades.
- Köögi korrashoid. Nõude pesemine käsitsi ja masinaga.
- Toiduohutus.
- Menüü koostamine, tööjaotus rühmas, ühise töö analüüsimine.
- Kaaslaste suhtes hooliv ja arvestav käitumine.

Toidu valmistamine.

- Retsept. Mõõtühikud.
- Töövahendid köögis. Ohutushoid.
- Toiduainete eeltöötlemine, külm- ja kuumtöötlemine. Maitsestamine. Kartulite, munade keetmine. Toor- ja segasalatid. Külmad kastmed. Pudrud ja teised teraviljatoidud.

Lauakombed.

- Lauakombed ning lauakatmise tavad ja erinevad loomingulised võimalused.
- Sobivate nõude valimine toidu serveerimiseks.

Kodu korrashoid.

- Töövahendid.
- Rõivaste pesemine käsitsi ja masinaga.
- Hooldusmärgid.
- Triikimine.

Tarbijakasvatus.

- Tulud ja kulud pere eelarves. Taskuraha.
- Arutelu raha kasutamise ja säästmise üle.
- Teadlik ja säästlik tarbimine.
- Energia ja vee säästlik tarbimine.
- Jäätmete sortimine.

Projektitööd käsitöö õppeaines

Õpilastel on võimalus osaleda kuupidude, jõululaada korraldamisel. Koolinäidendite jaoks dekoratsioonide, kostüümide tegemisel.

Puidutöö

Õppe-eesmärgid II kooliastmes

Puidutöö tunnid toimuvad waldorfkoolis regulaarsete nädala- või perioodõppe tundidena alates 5. klassist. Sarnaselt käsitööle saavad puidutöö õpetust nii poiss- kui tütarlapsed. Puidutööd kui tööõpetuse osa valmistavad ette kõik praktilise eluga seotud ülesanded algklassides. Õpilaste füüsiline areng on 12 eluaastaks jõudnud nii kaugele, et proovida jõudu tõeliselt kõva materjali, puiduga. Noaga voolimise eelduseks on randmeluude väljaarenemine. Kogu tugiskelett võtab osa tööst kirvega või seisvast tööst hõõvelpingi juures. Puidutöö on eelkõige tahtekasvatus. Tahet koolitavad korduvad tegevused, pikemaajalises tööprotsessis viibimine ja enda vastandamine materjalile. Tahe seostatakse mõtlemisega töid planeerides ja kavandades, tööjooniseid valmistades.

5. klass

Õppeaine on integreeritud käsitöö tundidesse.

Taotletavad õpitulemused

5. klassi lõpetaja:

- omandab puidu kui materjali tunnetuse;
- tugevdab tahet ja usku oma võimetusse;
- õpib tundma ja rakendama ratsionaalseid töövõtteid;
- suhtub vastutustundlikult tööriistadesse, oskab neid korras hoida;
- kasutab materjali säästlikult;
- õpib töötama üksi ja rühmas, vastutab oma töö eest;
- oskab väärtustada enda ja teiste tööd;
- teadvustab ja järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid.

Õppesisu

Töövahendid. Materjali töötlemisviisid.

Ohutute töövõtete omandamine voolimisnoa, peitli, saega, puuride, haamrite jms. töötamisel.

Erinevate puiduliikide tundmaõppimine ja eristamine. Puu erinevate lõigete vaatlemine.

Metsa ülestöötamine. Metsamajandus. Taasmetsastamine.

Puidu tähtsus vanas rahvakultuuris.

Pulga kujundamine (voolimine ja koorelõikus) mänguasjaks, riidepuuks, lilletoeks.

Lihtsamate tarbeesemete valmistamine erinevatest puiduliikidest. Viimistluse valik sõltuvalt materjalist ja toote kasutuskeskkonnast.

Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemise ajal.
Ühine töö kooli tarbeks.

6. klass

Õppeaine on integreeritud käsitöö tundidesse.

Taotletavad õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- Omandab puidu kui materjali tunnetuse;
- Tugevdab tahet ja usku oma võimetusse;
- Õpib valima ja töötleva mitmesuguseid materjale, kasutades sobivaid töövahendeid;
- Omandab oskuse kavandada ja teostada ideid;
- Tunnetab töö esteetilist väärtust;
- Arendab tehnilist taipu, omandab üldtehnilisi teadmisi;
- Kasutab materjali säästlikult;
- Oskab väärtustada enda ja teiste tööd;
- Teadvustab ja järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid.

Õppesisu

Erinevate puuliikidega tutvumine. Puunäidiste tahvli valmistamine.

Puidu töötlemise viisid ja töövahendid.

Tööjooniste tegemine, eesmärgiks töö läbimõtlemine paberil.

Liikuvate mänguasjade meisterdamine. Lihtsamate puidust mehhanismide valmistamine: tuuleveski, karussell, kiik, auto.

Viimistluse valik sõltuvalt toote kasutuskeskkonnast.

Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemise ajal, ohutud töövõtted.